

[Sigsgaard.]

til den daværende regering i 1963 med to tredjedele flertal bag den, men det var umuligt at få den igennem. Den har været fornyet siden hen til de skiftende regeringer efter 1963, men ingen regeringer har villet være med til det. Jeg tror, det er, fordi regeringer og ministre er for langt væk fra de praktiske forhold; de forstår måske ikke helt, hvor alvorligt det problem er. I hvert fald har det været umuligt at få ønsket igennem, og derfor synes jeg, at det er særlig glædeligt, at socialdemokratiet nu har skiftet standpunkt her. Jeg må håbe, at det holder.

Jeg skal kun lige tilføje, at en tidsmæssig, progressiv særskat på byzonearealer kunne have haft samme virkning. Hvis man skulle tage hensyn til regeringspartiernes sarte fornemmelser eller snarere de følelser, som regeringspartierne har skabt hos deres vælgergrupper, kunne man have lavet en særskat i stedet for ekspropriationen, og den kunne udformes sådan, at den blev praktisk taget lige så effektiv og havde den samme virkning, nemlig at presse arealerne frem til salg på de planlægningsmæssigt set rigtige tidspunkter.

Hvad angår landzonerne, tror jeg, at lovforslaget er for lemfældigt. Jeg er bange for, at snart sagt alle virksomheder vil blive etableret rundt omkring i kraft af lovens undtagelsesbestemmelser. Det står ikke direkte i betænkningen, men når man som udenforstående læser betænkningen igen, får man det indtryk, at udvalget har været udsat for en del pression, for en række henvendelser fra forskellige erhvervsfolk, erhvervsorganisationer, og hvad ved jeg, der har sagt: „Ja men kan det virkelig være rigtigt, at vi nu ikke kan få lov til at lave vores skjortefabrik derude midt i plantageområdet eller skovområdet eller søområdet?“ Så har udvalget følt sig lidt trængt af det, og så har man skyndt sig at skrive i betænkningen: „I må endelig ikke misforstå det, det har skam ikke været meningen; I skal få lov til næsten alt.“ Så stærkt har

man følt sig presset. Det må jeg sige at jeg er noget betænkelig ved. Jeg er bange for, at det, der kunne se ud til at være noget af det gode i lovforslaget, nemlig at man fik hånd i hanke med udviklingen i landzonerne, vil vise sig at være lidt af en illusion, fordi man fra regeringspartiernes side og måske fra det meste af folketingets side har vist sig at være for svag over for ønskerne om at udvikle industri her og dér og klit-klat alle vegne.

I betænkningen siges det i øvrigt ganske uden forbehold, at råstofforekomster i undergrunden skal kunne udnyttes. Den bemærkning gør mig også en smule betænkelig. Jeg er enig i, at der ligger en økonomisk interesse i at udnytte råstofforekomsterne, og en hel masse steder skal de sikkert udnyttes. Men der kan glimrende tænkes steder, hvor de ikke bør udnyttes, hvor andre hensyn bør gå forud: hensyn til naturen, hensyn til befolkningen, til rekreative formål osv. Derfor synes jeg, det er farligt, at man udtrykker sig så skarpt og uden forbehold, som det her er sket, og det tyder for mig også i den retning, at der ikke bliver den beskyttelse af landskabet, som gerne skulle blive resultatet af loven.

Hvad angår erstatningsbestemmelsen, kan vi tiltræde mindretallets ændringsforslag. Det sikrer private ejere erstatning for faktisk afholdte udgifter, men det begrænser deres andel af de samfundsskabte værdistigninger.

Selv om lovforslagene altså på en række punkter vil betegne fremskridt i forhold til det bestående, er de på andre punkter så dårlige og deres virkninger så usikre, som jeg har forsøgt at skildre det her, at vi ikke kan stemme for dem ved tredje behandling. Vi vil hverken stemme for eller imod.

Boligministeren (Hastrup): Jeg vil gerne begynde med at takke udvalget for den grundige behandling af lovforslagene. Jeg vil dernæst udtrykke beklagelse over, at det trods enighed på mange punkter om nød-